

Bátyi Zoltán

Wifipalota

– Aztán nehogy azt higgye, öregapám, hogy most is úgy kell begyömöszölni a maltert a téglá közé, mint maga csinálta az özönvíz előtt. Nézzen csak végig a palotasoron! Tornyok épülnek itt, márványos verandák, rézlemez borítja még a kutyaólat is. A kertben meg medence. Úgy hogy jobb lesz, ha megtanulja, mire vágyik a gazdag ember. Ja, és még valami: csak semmi tütüke, amíg dolgozik. Se sör, se pálinka. Értve vagyok?

Az öregember nem figyelt a sörszagú, nyegle férfi szófröccsenéseire. Csak hunyorgott tenyérberejtett sőre mellett, és áldotta a sorsot, hogy a nyár utolsó csillanásánál kiült a vendéglő teraszára. Mert munkát kapott. Tíz év után éppen az elsőt. Falhoz hívták, út menti ház – mit ház, egykoron kicsinyke palota volt ez – felújításához, ahonnan kidőlt a mester, ám a megrendelő az új esztendő első napjára mégiscsak kész épületet szeretne látni. Sőt mi több, a naccságos asszony (a sörszagú arcán széles lett a vigyor, amikor a naccságos csé hangjait csámcsogta...) leginkább már a karácsonyi bejglit is a felújított ház étkezőjében szeretné a vendégsereg arca elé tolni.

De ahhoz fel kell húzni egy új falat is, boltíves ajtókkal, méghozzá minél gyorsabban.

– Ha megcsinálja, leesik magának húsz darab ezres. Sőt, a többi falat is magára bízom. Ha meg a munkaügyisek faggatják, akkor az én keresztapám, és csak besegít, csupa szívjóságból. Érti ugye, svarcba megy a játék. Aztán nehogy eldumálja, mert ugrik ám a lóvé. De én bízom magában. Tudom, hogy amikor kirúgták, mert szétesett a cég, alámerült a piába. Tudom, hogy inkább csak a régi szép idők emlékein mereng. De ez egy pörgősebb világ, és elhiszem, hogy ha kell, maga is fel tudja venni a ritmust – mosolygott rá a csillogó német autóból hadonászó vállalkozó, kövér arcán mintha táncolt volna a téglaporos borosta. Ő meg csak igen-igen-t jelezve rázta a fejét, mint a vásári sátor pultján felejtett műanyag bólogató kutya.

Hiszen csak munka ez, fizetés, még ha egyelőre csak egyetlen falra is szól. Egy hét, és már kész is vele. Addig csak nem löki ágyba hatvanhat év alatt érlelt reumája, lábának csontja sem bicsaklik. Hogy a tüdő zihál? Szeméből sűrűn csordul a könny? És ujjai is gyakrabban roppannak, mint mozdulnak? Akkor is csak egy hét, és ez a sörszagú vagány jöhet bámulni.

Mert ő még a régi mesterektől tanult. Olyantól is, aki a szegedi Fogadalmi templom pilléreit falazta. Sada bácsinak szólították, műhelytanár volt abban a szakközépiskolában, ahol elnéző mosollyal fogadták tanárok, diákok is, amikor betolta nagy pocakját az iskola kapuján, és köszönés helyett inkább csak morgott valamit a bajusza alatt. Nem szórta feleslegesen a szót. Talán azért nem, mert úgy érezte, elmesélt már minden történetet, ami a világra tartozik. Talán azért, mert pontosan tudta: keze ügyesebben mozdul, mint a nyelve, hiszen munkára teremtették, nem beszédre. De ha szóba került a Dóm, szívesen elmesélte, hogyan ellenőrizték minden tégláját, hogyan állította be a pallér a sarkokat, milyen árgus szemekkel érkezett a mérnök úr, ha szóltak neki: főnök, újabb sor téglát terítettünk a pillérre.

– Mert bizony addig nem kerülhetett habarcs a téglákra, amíg a mérnök nem csettintett: na, itt minden úgy áll, mint Katiban a gyerek, lehet folytatni emberek. Akkor még nem volt panel, még csak az hiányzott volna. Templomot panelből – legyintett ilyenkor az öregesen szuszogó kövér Sada bácsi, a szeme is kifordult, mint aki rémet lát –, de még olyan francos gépezetek sem álltak egy építkezés mellett, amilyeneket most látni – mutatott körbe a hosszú nyakú toronydarukra, futószalagokra, gombnyomásra induló mini liftekre, amiket akár öt-hat téglával megterhelve is felzavartak az építész technikusként tanuló iskolás suhancok a földszintről az emeletre.

– De volt pontosság, tisztesség, türelem. Most meg... – legyintett Sada bácsi, és megfogta az öregember vállát, aki akkor még persze nem öregember volt, hanem egy volt az életre készülő kamaszok közül, és inkább suttogva, mintsem izmosabb szavakká formálva a hangokat, annyit mondott:

– Ugye, téged sem ront el panel, a brigádos hanyagság, esztelen normarend.

– Hova gondol, Sada bácsi! Én palotákat fogok építeni, szebbeket, mint a Duna-parti Országház – nevetett az öregre, és örült, hogy nem a szegedi Dóm neve csusszant ki a száján, mert akkor megismerkedhetett volna az öreg Sada arra a napra kitenyészített pofonjával. Ugyanis Sada bácsi szerint – mondhattak neki bármit is építészettörténészek, okleveles mérnökök, írhattak bármit a stíluselemzők az okoskodó könyvekben – Szeged ékes Dómjánál nincs szebb a világon. Arról nem is beszélve, hogy szép időben akár még a szabadkai városháza tornyáig is ellátni a Fogadalmi templom tornyából – motyogta az öreg, ujját az ég felé emelve, mintha ennél nem sok fontosabb dolog létezne a világon.

– Na, öreg Sada, azt a falat érted is építem – nyelte le az utolsó kortyot, köhintett, és intett a pincérnek: a korsó alatt hagyta az ital árát.

– Csak a szemem, az ne könnyezne annyit – köszönt el asztaltól, kesernyés sörétől, és hétfő hajnalban már öreg kőműveskanalával mart a malterba. Csak fürgén, csak szaporán, ez már pörgősebb világ – emeltette az állványt, illesztette az ajtót, és közben a Vajdaságból jött segédmunkását faggatta: tényleg olyan finom halászlevet főznek Zentán, hogy az még a szegedivel is vetekszik?

Kedden azt hitte, a jóisten sem mozdítja már meg, mert a láztól elsorvad az összes izma.

– Rohadjon el minden boltív, de még az is, aki az égetett téglát kitaláltra – morogta, de amikor földhöz akarta vágni a malteros kanalat, mintha az öreg Sada fogta volna meg a kezét. Igen, az öreg Sada, akit hamarabb küldtek el az iskolától, mint ahogy ő megkapta volna az érettséget igazoló papírokat. Volt, aki azt mondta: azért kellett mennie, mert történhetett bármi, építkezhetek bárhol is, az öreg Sada mindig arról beszélt, hogy nincs annál szebb, magasztosabb dolog, mint templomot építeni. Márpedig efféle beszédnek nem igazán örültek ott, ahol a kommunista párt legutóbbi kongresszusának anyagából olvasott fel a világnézetünk alapjai nevű órán a tanár.

Az öregember persze azóta már tudta, hogy Sada bácsit csupán az öregsége miatt utálták ki. Igaz, a búcsúztatójára virágot vettek neki, és nem a vágóhídra küldték, mint a megrokkant, vakon a világba bámuló lovakat szokták.

– Nem változott itt semmi. Vagy még rosszabb lett. Mert akkor még az öregek tudására csak-csak akadt egy-két kíváncsiskodó. De ma? Mit leshetne el a nagyapjától az a gyerek, aki wifi kódokról, meg meszendzerről beszélget, szelfizik és fészbukon üzen, miközben az öregebbje már a szótól – okostelefon – is úgy megborzong, mint akit jeges vízzel öntöttek nyakon. Ebben a szép, új, internetes és pörgős világban nyűg az, aki megvénül. Rólunk csak úgy beszélnek a tévében, mint az aktív dolgozók által eltartott népességről, aminek az aránya folyamatosan nő. Még szerencse, hogy nem teszik hozzá: lesajnálható, meglökhető, talán még le is köphető – motyogta az öregember szerdán, amikor a bal karja jobban fájt, mint térdei.

Csütörtökön hajnalban az ágyból álomillatú fáradtsággal kiáltott utána az asszony:

– Ne bomolj már, vénember, hát még belerokkansz! Hagyd a fenébe az egészséget...

Nem válaszolt.

És péntekre tetőszintig nyúlt a fal, téglák között kötött már a malter, a boltívekben úgy illeszkedett minden kiégetett kis agyagdarab, olyan milliméter pontosan, hogy még atombombával sem lehetett volna kirobbantani. Az öregember, aki egy filmben azt hallotta, hogy az öregségben az a legszomorúbb, hogy az ember szinte láthatatlanná válik, a világba kiabálta volna:

– Hé, emberek, látja Sada bácsi? Megcsináltam! Nem egy templom, de ennél szebb falat ebben az utcában még soha nem emeltek.

Erről a rendőr, úgy fél órával később érkezte, mit sem tudott. Csak nézte a derekánál roppant épületet, a ház oldalába ékelődött kamiont, és egyetértett a báméskodókkal: minden bizonnyal elaludt a sofőr, másképpen nem is történhetett.

– Áldozat pedig? – kérdezte a rendőr, miközben a romok alól a mentősök lábánál fogva próbáltak kihúzni egy testet.

– Csak az öregember... – lendült egy kéz a téglák felé mutatva. A legyintésből okos ember kiolvashatta a véleményt is: nem nagy kár érte, csak egy kőműves volt, annak is öreg már, nagyon öreg. Meg aztán ivott is.

Az állványok árnyékában ekkor már látszott egy téglaporos, ráncos fej. Homlokát vér festette vörösre. De az öregember arcán mosoly tüntette el a ráncokat.

– Békében ment el – mondta a rendőr. Társa a sofőr szavait jegyezte fel. A nyurga férfi görnyedt háttal, széttárt kezekkel arról beszélt, nem tudja hogyan történhetett ez a szörnyűség, már majd-nem egy millió kilométert levezetett balesetmentesen, egyszerűen képtelenség felfogni az egészet.
– Mintha mindenki megőrült volna ebben a pörgős, rohanó világban. Én is, a gép is, a fék is – magyarázta, és a kézfejével törölte meg sírástól taknyos orrát.

Becsy András

Galéria

Az ablakkeret egy akvarell-ráma,
benne a festmény az utcai járda
mellett kapaszkodó fa koronája,
árnyéka már a ház falát bejárta.

A nyír kabátjára kiült a korpá,
mélyzöld mázát már tegnap elpakolta,
levelei ezüstös pikkely-horda,
néhol már látható a barna borda.

Akár egy festmény a falon a konyha
kis ablaka, kerete rámaforma,
a képen egy megfáradt nyírfa lombja,
műcsarnokomban antik primadonna.

Hetente mást festenek a vászonra,
harsány színekkel érkezik a pompa,
aztán a nagy növény megannyi csontja
subába bújva talál nyugalomra.

Házam falán a nyírfa koronája
csak egy festményt néz, körötte a ráma
ablakkeret, a képen egy konyhába
kizárt férfi a világot vizsgálja,

örök az arc, nem változik, nincs mása,
feketét főz és van cigarettája,
s úgy fürkészik fáradt szeme, akár ha
neki is volna egy galériája.